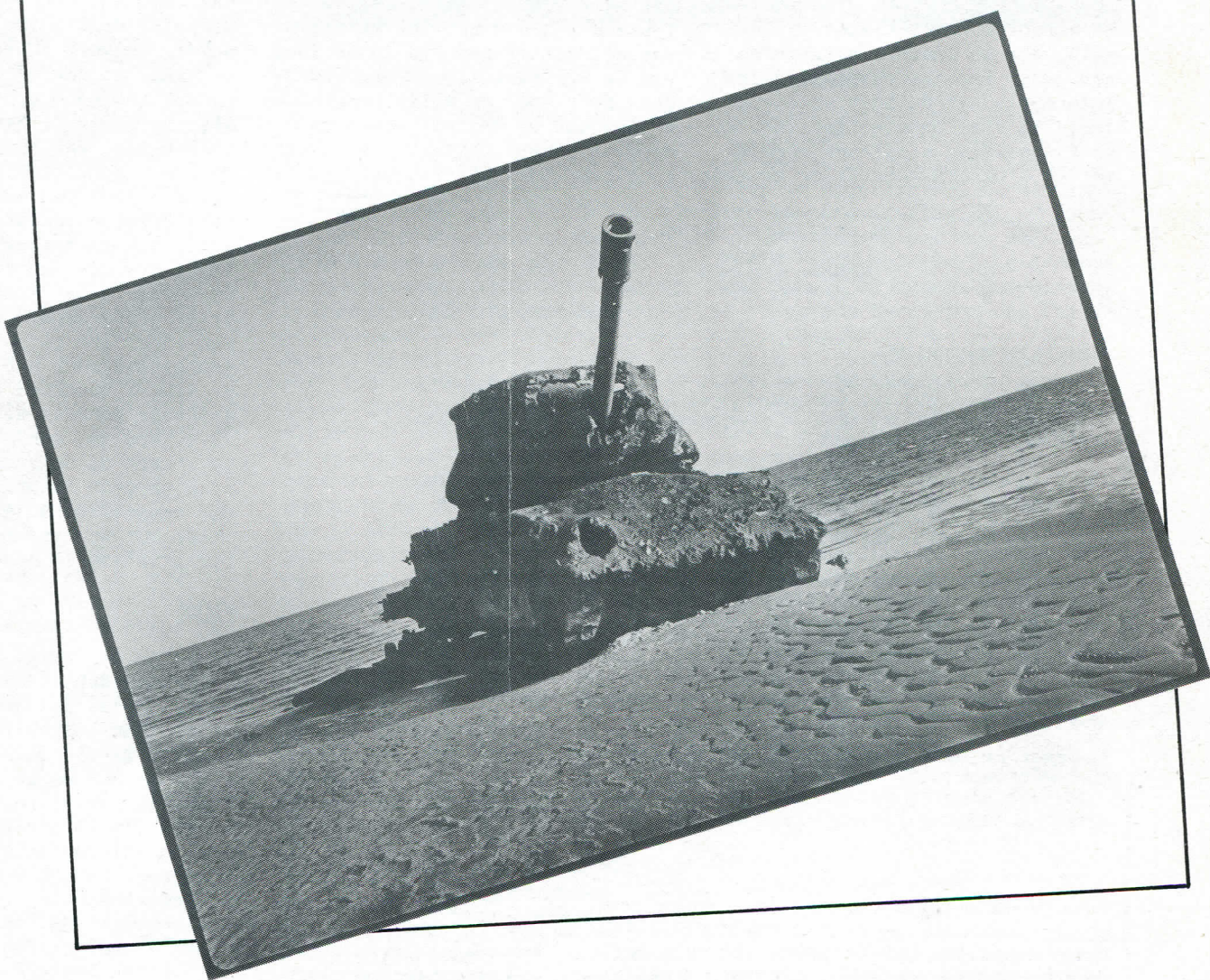

004

de geheimste projecten

dossier CID

ERIC - HULP AAN INDONESIË ;
FATIMA - PROJEKT TEGEN VREDES-
AKTIES ; SURINAME EN HET CID ; IT'S
TIME TO SAY GOODBYE

de laatste

Dit is het laatste dossier dat we samenstellen uit de papieren van het ContraInlichtingendetachment die we in Utrecht gejat hebben. Niet dat we het zo zat zijn om de dossiers uit te geven, we hebben er gewoon maar vier gepland. Na de inbraak hebben we uitgestippeld hoe we die berg informatie nu precies openbaar moesten maken. We hadden er ook voor kunnen kiezen om in alle stilte te werken aan een boek waar alles in staat. Dat hebben we afgewezen vanwege de rompslomp die daarbij komt kijken. Dossiers zijn op veel grotere schaal te verspreiden, het kost minder geld, als de laatste uitgegeven is ben je er tenminste vanaf. Alle informatie uit de buit werd opgedeeld in vier onderwerpen voor de vier dossiers, afspraken werden met de drukkerij gemaakt om er eens

taties, huiszoekingen, inbeslagname? Het is allemaal niet gebeurd, we lopen nog vrij rond. We horen via via dat ze daar gezocht hebben, en dáár hebben rondgevraagd. Toch beklemmend als het dicht bij je in de buurt komt. Soms slaat de paranoia toe. Je voelt je betrappt als een onduidelijke kerel je al een tijdje in de gaten blijkt te houden. Het kan natuurlijk ook met het Pausbezoek te maken hebben. Of je wordt met de auto aangehouden voor een verkeerscontrole terwijl achterin dozen vol dossiers liggen. Brrr. Het is raar om terug te denken aan een half jaar geleden, toen we de inbraak nog aan het voorbereiden waren. Veel dingen zijn in de loop van de tijd vanzelfsprekend geworden. Kort voor de actie bedachten we nog dat we onszelf een naam moesten geven. Onkruit? Wij waren toch geen Onkruit? Trouwens, offi-

we veel moeite gedaan om onze informatie een beetje fatsoenlijk in de kranten te krijgen, maar al snel kwamen ze eerder naar ons toe dan wij naar hun. Inlichtingendiensten zijn een dankbaar onderwerp voor de grote pers. Wij zijn met onze geheimen opeens interessant geworden voor zogenaamd 'belangrijke' mensen. Met Andrée van Es (PSP) hebben we een afspraak voor het Kamerdebat over het CID dat eraan komt. "Zeg maar wat je belangrijk vindt dat er aan de orde komt". Ja, ehh, nooit zo over nagedacht, er valt politiek toch niks te bereiken? Als er maar wat duidelijk wordt, als de minister maar goed lastig gevallen wordt. En weer publiciteit. Werkte het maar zo dat wij de goede publiciteit konden weggeven aan andere acties, waar het hard nodig is. Wij zouden best wat kunnen missen. We gaan ook echt niet op alles in. Zoals die dame van het Amerikaanse persbureau Associated Press, die graag een interview met ons wou. In plaats daarvan stuurden we haar de dossiers op, maar in een tweede brief drong ze er op aan om toch een interview te houden. We moesten er nog maar eens over nadenken, en vooral beseffen dat A.P. het grootste persbureau in de wereld is... Nou ja, dan kan je beter met je voeten op de grond blijven en brieven gaan beantwoorden van al die mensen die zo graag willen weten wat we over henzelf, of over hun organisatie gevonden hebben.

004

Nu we in de vorige drie dossiers uitgelegd hebben wat het CID voor een klup is, en wat voor middelen ze tot hun beschikking hebben, gaan we in dit dossier uit de doeken doen hoe ze in de praktijk hun middelen gebruiken, en tegen wie precies. We beperken ons nu niet tot de informatie uit de gejatte papieren. We zijn ook zelf verder op onderzoek uitgegaan voor zover dat mogelijk was, hebben de politieke achtergronden uitgespit. Zo dat we een beeld kunnen geven van hun operaties: het Erik(a)-project tegen met name Zuid-Molukkers; het Fatimaprojekt tegen vredesactiviteiten in het leger. In beide gevallen is op grote schaal in de betreffende groepen geïnfiltréerd. Verder de bemoeienissen van het CID bij de militaire coup van Bouterse in Suriname en bij de pogingen om daarna weer een tegencoup te plegen. Een antwoord op de vraag: "Tot hoever reiken de tengels van het CID?"

THE ASSOCIATED PRESS

KEIZERSGRACHT 205
POSTADRES: POSTBUS 1016
1000 BA AMSTERDAM

Amsterdam, 23-3-1985

Onkruit Representatives,

Thank you for your response to my letter. To clarify matters a bit, I should explain that the Associated Press is the world's largest news agency, serving thousands of newspapers and radio- and television stations throughout the world.

The AP bureau in the Netherlands reports daily on national events for its subscribers around the world. Your organization appears to be a force in the current social and political controversy surrounding missile deployment in the Netherlands.

As such, we are interested in doing more in-depth coverage of you and your opinions on such issues than what we get from police reports, and the occasional communique given to a newspaper. As a reporter for AP, I think a fuller contact with you at Onkruit would be helpful to AP's news coverage of the Netherlands.

Obviously this cannot be done by letter for reasons of security, ours as well as yours, and time.

I suggest you check on what the Associated Press is, and then call or come in to meet us.

Yours sincerely,

Barbara Walton

P.S.: We sealed the envelope ourselves. The glue was bad.

in de maand één uit te geven... jeetje, dan zijn we er in mei '85 pas mee klaar! Wat iedereen heeft kunnen zien is dat we het CID en de legertop op deze manier een half jaar lang heel succesvol hebben kunnen lastigvallen. De keerzijde van de medaille is een half jaar lang druk zijn, uitzoeken, schrijven, hele nachten door lay-outen. En kwetsbaar blijven. Bij elk dossier je afvragen of dit dan de aanleiding zal worden om een grote zoekoperatie tegen ons te beginnen: arres-

cieel was Onkruit al jaren geleden opgeheven. Onkruit bestaat niet! Ondertussen zijn we toch Onkruit gaan heten. Wat maakt het ook uit. Onkruit is geen groep, het is een manier van aktievoeren, van denken. Onverwachts en creatief blijven, de legertop en de Telegraaf laten schrikken, verzet blijft mogelijk! Laten zien waar het militaire systeem werkelijk voor staat, de waanzin dichterbij halen. En veel aandacht trekken. De aandacht van de pers is een verhaal apart. In het begin hebben

'ERIC'; hulp aan indonesië

Uit de CID-papieren blijkt een ruime belangstelling voor de activiteiten van Zuid-Molukkers. Er is voor hen bijvoorbeeld een apart hoofdstukje gereserveerd in de Beoordeling van Toestand (BvT, zie Dossier 001). In deze (model-) rapportage-voor-als-het-er-op-aankomt worden o.a. alle groepen die de mobilisatie mogelijk zouden kunnen gaan bedreigen in kaart gebracht. Ook werd tot 1982 per provincie bijgehouden hoeveel Zuid-molukse defensiegebonden en er waren. Tot die tijd golden voor hen ook indelingsbeperkingen. Zij mochten niet werken in wapenkamers, als monteur draagbare wapens e.d. Maar dat is nog lang niet alles. Voor deze vijand had het CID zelfs een apart infiltratie-project opgezet: het 'E'-project. Hierbij staat E voor Eric/Erik of Erika. Onduidelijk is wanneer ze met dit project begonnen zijn. Maar dat is ook niet zo belangrijk. De vraag is vooral: waarop was het project gericht en waarom?

dreigende activiteiten

De notulen van de vergaderingen van ploegcommandanten van 450 CIDet. geven wat inzicht in 'Eric'. Al in de eerste notulen staat geschreven:

"Activiteiten Indonesië - Zuid-Molukkers. Plaatsvervangend detachementscommandant geeft uiteenzetting m.b.t. dreiging en activiteiten"

Het gaat dus blijkbaar om (politieke) activiteiten van Zuid-Molukkers die een dreiging vormen voor Indonesië.

Dat het 'E'-project een aflopende zaak is blijkt uit de notulen van oktober 1979. Eerst wordt gemeld: "Voorshands alleen nog maar defensiegebonden gebruiken" (als informanten). (Voordien werden dus blijkbaar ook niet-defensiegebonden gebruikt.) Drie weken later blijkt dat de plaatsvervangend detachementscommandanten niet meer aanwezig zullen zijn bij de runnersvergaderingen. (Runners zijn de figuren die infiltranten begeleiden) Ondertussen blijven ze rapporteren: "Eric. Toename van criminele activiteiten, verdere verlinksing van jongeren. Er worden geen activi-

teiten tegen de krijgsmacht verwacht." (notulen 19-12-'79)

Ook op 2 april 1980 komen de Zuid-Molukkers uitgebreid aan de orde:

"Eric. Activiteiten in Zuid Molukse kring zijn weer mogelijk. Door: a) ander financieel beleid CRM () b) ontruiming van barakkenkampen c) oriëntatierizen naar de Molukken (samenwerking CRM-regering Indonesië), die verdeeldheid te weegbrengen in Zuid-Molukse geleerden, is een anti-Nederlandse en anti-Indonesische stemming ontstaan. Door het voeren van actie wil men de verdeeldheid tegengaan en de eenheid bevorderen."

Omdat het vier weken voor 30 april is vragen de ploegcommandanten:

"Zijn er acties rond de kroning te verwachten?"

Twee maanden later meldt de plaatsvervangend detachementscommandant de resultaten van het laatste RMS-kongres:

"Streven Manusama is gericht op: -verplaatsen van de ZM strijd naar de Molukken (Ceram) -samenmelten met de Tamaelagroepering -erkenning van de RMS door de Verenigde Naties"

geen incident

Dit geeft dus wel aan waarop het 'E'-project gericht was: het volgen van de Zuid-Molukse gemeenschap in Nederland op al haar politieke activiteiten. Er zijn echter aanwijzingen dat dit niet alleen de Zuid-Molukkers is overkomen. Vanuit de Papoea-gemeenschap in Nederland bereikten ons (na de actie) ook berichten over infiltratie-activiteiten van het CID. Naar verluidt zouden die zich vooral richten op het beïnvloeden van de politieke lijn binnen die gemeenschap.

Zowel bij de Zuid-Molukkers als de West-Papoeas gaat het om volkeren die strijden vóór zelfbeschikking en onafhankelijkheid en tegen de Indonesische overheersing. Al eerder constateerden we dat de aandacht van het CID gericht was op politieke activiteiten die een dreiging vormden voor het Indonesische regiem. Zo zijn we dus beland bij het antwoord op de vraag waarom het 'E'-project is opgezet. Nederland helpt Indonesië bij het controleren en onderdrukken van anti-Jakarta gezinde groepen

Uit een interview met een van de bezitters van het Indonesische consulaat te Amsterdam in december 1975. (Nieuwe Revu, 22-10-'82)

We hebben slechts een man echt onder druk gezet. Dat was iemand waarvan we vermoedden dat hij bij de Indonesische geheime dienst werkte. We vonden hem ook in een kamertje waarin alle mogelijke informatie over Molukkers was opgeborgen. Daar waren enorme lijsten met namen, adressen en telefoonnummers. Dossiers over bepaalde mensen; kranteknipsels, noem maar op. Toen hebben we die man van de geheime dienst tegen de muur gezet en tussen zijn benen geschoten zonder hem overigens te raken. Daarna vertelde hij ons het een en ander. Hij zei dat hij student was en voor het consulaat

dat archief moest bijhouden. Later legde hij nog wel meer uit. We zijn er trouwens in geslaagd de voornaamste gegevens naar buiten te smokkelen. We vonden nog meer vreemde dingen in het consulaat. In een van de kluisen vonden we dozen met geld. Ik schat dat het wel voor drie miljoen gulden aan Nederlands geld en Amerikaanse dollars was. Bovendien lag er ook nog een stapeltje illegale Nederlandse paspoorten. Blanke paspoorten dus. Niet voorzien van naam en foto. Er stond wel een nummer in. Ik schat dat het er een stuk of dertig waren. Ongeveer een stapeltje van twintig centimeter. Die pas-

poorten zijn ook door andere bezitters gezien. Dat we paspoorten gevonden hebben is nooit aan de grote klok gehangen. Dat is de vuile was van de Indonesische en Nederlandse staat, niet onze zaak!"

De persvoorlichter van het ministerie van buitenlandse zaken verklaart desgevraagd: „Het is onmogelijk dat een buitenlandse ambassade of consulaat op Nederlands grondgebied gevestigd een stapel blanco Nederlandse paspoorten in haar bezit heeft. Als dat toch het geval is moet je stellen, dat er iets mis is”.

a. Activiteiten Indonesie-ZM. Plv det c. geeft uiteenzetting m.b.t. dreiging en activiteiten.

a. Verslag laatste runnersvergadering Erik in Bronbeek volgt.

- nuttige vergadering
- in de toekomst frequenter
- er moeten regio-overzichten worden gemaakt (450 neemt nog geen aktie)
- voorshands alleen nog maar defensiegebonden gebruiken.

Er is een toename van criminele activiteiten onder de jongeren, er treedt een verdere verlinking op. Er worden geen activiteiten tegen de krijgsmacht verwacht.

De regionale overzichten zijn in concept gereed.

a. ERIC:

- (1) runnersvergadering verpl van 3/4 naar 16/4/80
- (2) verleen steun aan de herinventarisatie/actualisering van het ZM-bestand
- (3) activiteiten in ZM-kring zijn weer mogelijk. Door:

(a) ander financieel beleid van CRM komen diverse fondsen niet meer toe aan de ZM-instanties maar aan de gemeenten

(b) ontruiming van barakken-kampen

(c) oriëntatie reizen naar de Molukken (samenwerking CRM-regering Indon), die verdeeldheid te weeg brengen in ZM gelederen, is een anti-ML en anti-Indon stemming ontstaan.

Door het voeren van actie wil men de verdeeldheid tegen gaan en de eenheid bevorderen.

Vraag: -zou er ZM-acties rond de kroning te verwachten

-hoe is de stemming in de ZM-woonkernen t.a.v.

.financiële beleid CRM

.oriëntatie reizen

d. Door het stopzetten van de adm steun aan het proj "E" door de deton, gaat de adm naar Sie Veil. Dit kan als gevolg hebben, dat sommige zaken wat langer gaan duren.

e. Het spotten van Erik/'rika's is in de toekomst eigenlijk alleen nog maar t.b.v. BVD.

d. Het proj "E" is per 1 jan '81 door Hfd gestopt, nog wel wat langer gaat het afbouwen door. Gags voor eigen bvt moeten worden blijven verzameld.

b. T.a.v. het afbouwen van de 9 persn van proj "E" in gebied 450 volgen nog regelingen. Er wordt nog overwogen een paar mensen aan te houden, anders raken we hele informatiepositie kwijt.

Uit de notulen van vergaderingen van ploegcommandanten van 450 Cidet. Respektievelijk van 11/6, 3/10 en 19/12 1979; 2/4, 17/6 en 3/12 1980.

en volken!

Dat dit geen incident is mogen de volgende voorbeelden illustreren. De Indonesische diplomatieke ver-tegenwoordiging in Nederland is de grootste van alle landen. Haar ambassade in Den Haag heeft 5 verdiepingen: 2 boven en 3 onder de grond. In het gebouw is een compleet detachement militairen gelegerd. De beruchte militaire veiligheidsdienst KOPKAMTIB ont-plooit vooral van hier uit haar activiteiten. Demonstraties voor de ambassade worden altijd uitgebreid gefotografeerd en op video vastgelegd. Enkele malen zijn die ook ontaard in vechtpartijen met Indonesische veiligheidsagenten. Bijvoorbeeld in 1962 met Papoeas die demonstreerden tegen de overdracht van West-Papoea aan de In-donesiërs. En in 1966 met Zuid-Molukkers, na de moord op hun

leider Soumokil. Daar bleef het echter niet bij. Precies acht jaar later overvielen Indonesische jongeren met machinegeweren de Zuid-Molukse wijk in Almelo. En al eerder was het kantoor van de Zuid-Molukse eenheidsorganisatie Badan Persatuan in Den Haag in de fik gezet.

De bezetters van het Indonesische consulaat in Amsterdam (1975) vonden daar in een kamertje van de geheime dienst enorme lijsten met namen en adressen van Molukkers. Over sommigen van hen zelfs complete dossiers. Verder vonden ze nog een stapeltje blanco Ne-derlandse paspoorten.

waarom ?

Terug naar de ontwikkeling van 'Eric'. Vanaf juni 1980 wordt in de notulen alleen nog maar ge-

sproken over het afbouwen van het projekt en hoe dat moet verlopen. "Door het stopzetten van de admi-nistratieve steun aan het pro-jekt 'E' door de detachements-commandanten gaat de administra-tie naar de Sektie Veiligheid." Verder is het spotten (zoeken) van 'E'-informanten

"in de toekomst eigenlijk alleen nog maar t.b.v. BVD"

Die is dus ook druk bezig met in-filtreren. De BVD heeft rond die tijd vrij openlijk geprobeerd infor-manten te werven in de Zuid-Molukse gemeenschap. Dit werkte zeer intimiderend.

Per 1-1-'81 wordt het projekt de-finitief gestopt door Hoofd Sek-tie Veiligheid. Maar

"nog wel wat langer gaat het af-bouwen door".

"Er wordt nog overwogen een paar mensen aan te houden, anders ra-ken we hele informatie-positie kwijt".

Ze kunnen er maar moeilijk afstand van nemen. Van de 9 personen van projekt 'E' in gebied 450 Cidet "zijn er -na schooning- nog 3 man over waarmee men blijft werken".

"T.a.v. het afbouwen () volgen nog regelingen".

Eén troost voor de runners bij 'E'

"In het kader van de CI-BVT dient de groepering wel te worden bij-gehouden. Achtergrondkennis is wel noodzakelijk om juiste in-schattingen van activiteiten te kunnen doen".

Maar voor twee van hen is dat niet spannend genoeg meer. De een (Kraaymes) vertrekt naar de In-lichtingen Dienst Buitenland. En de ander (Brugman) begint een handeltje in af luisterapparatuur.

De vraag dringt zich op waarom nu juist de militairen van het CID zoveel aandacht hadden voor Zuid-Molukkers. En waarom werd het projekt eigenlijk stopgezet?

Op die eerste vraag zijn diverse antwoorden mogelijk. Een niet on-belangrijk detail is het feit dat de Zuid-Molukkers als soldaten van het Koninklijk Nederlands - Indisch Leger hiernaartoe zijn ge-haald. Militairen hadden dus re-latief goede kontakten in de Zuid-Molukse gemeenschap. De no-tulen van 4-10-'79 wijzen hier ook op:

"Verslag laatste runnersverga-de-ring in Bronbeek volgt".

Bronbeek is bekend militair te-huis in Arnhem voor ex-KNIL mili-tairen.

Defensie heeft tot nu toe beweerd dat het 'E'-projekt zou zijn opge-zet vanwege wapendiefstallen uit kazernes door Zuid-Molukkers. Dan zijn ze wel behoorlijk van hun doelstelling afgedwaald. In de papieren is daarover niets te vinden.

Het leger is wel een paar keer grootschalig ingezet bij wapenzoekacties in Molukse wijken. Maar de informatie over Molukse woonoorden en concentraties in woonwijken, die wordt verzameld in het kader van de Beoordeling van Toestand, is volgens de papieren afkomstig van de Politie Inlichtingen Diensten. Dus daar was het 'E'-project ook niet op gericht. De vraag waarom het 'E'-project

is stopgezet wordt min of meer beantwoord in een dokument uit oktober 1982. De voormalige Project Officier 'Eric' noteert daarin dat "de door onze dienst in 1980 geconstateerde verminderde dreiging zich naar de mening van Hoofd B-1 tot heden heeft voortgezet". Die 'verminderde dreiging' was niet in het minst te danken aan

de al eerder genoemde activiteiten van het toenmalige Ministerie van CRM. Inpraakorganen, welzijnsraden, 'oriëntatierizen' naar de Molukken, ontruiming van de barakkenkampen. Geen maatregel was teveel om het verzet te ontmoedigen. Keiharde repressie van politie en marechaussee deed de rest. Als gevolg hiervan nam het heroïne-gebruik onder Zuid-Molukse jongeren waanzinnig toe. De vraag welke rol het CID in dit hele spel gespeeld heeft kunnen we aan de hand van deze papieren niet precies beantwoorden. Maar zeker is dat ze er veel tijd aan besteed hebben. En gezien de rest van dit dossier doet dat het ergste vrezen.

Nederland is samen met Amerika de belangrijkste financier van het Indonesische regiem. Jaarlijks verstrekt Nederland ruim 300 miljoen gulden in de vorm van langlopende leningen. Daarnaast levert Nederland ook veel strategische goederen. RDM bouwde bv. 27 korvetten voor de Indonesische marine. En Philips Telecommunicatie verwierf onlangs een miljardenorder om het Indonesische telefoonsysteem te vernieuwen. En alsof dat nog niet genoeg is zetelt in Jakarta ook nog een Nederlandse Landmacht-attaché

Het project Fatima moet al voor maart '76 begonnen zijn. Oorspronkelijk was het een inlichtingenproject tegen de Vereniging Voor Dienstplichtige Militairen (VVDM). De radicalere Bond Voor Dienstplichtigen (BVD) werkt binnen de VVDM, dus, zeggen de CIDspionnen, vallen ook zij binnen de doelstelling van het Fatimaprojekt. In januari '81 wordt het Comité Soldaten Tegen Kernwapens opgericht. Tevreden stellen zij vast dat dit een mantelorganisatie van de BVD is en dus ook onder Fatima valt. Deze wijze van redeneren blijken ze perfect te beheersen als ze ook de Geestelijk Verzorgers, zij het voorzichtig gezien hun maatschappelijke positie, gaan volgen omdat

deze NET ALS DE VVDM kritisch staan tegenover kernwapens. Tja, bij Mobilisatie '81 ligt het weer een stuk gemakkelijker; zij zijn ex-VVDMers en tegen kernwapens. VVDMers zitten ook wel eens in het IKV. Sterker nog, IKVers zitten ook wel eens in de VVDM. Je begrijpt het al: het IKV valt ook onder Fatima. In een helder moment, als ze bovendien met veel afgezwaide infiltranten zitten, ontdekken ze dat er buiten het leger ook groepen tegen hun leger zijn. Het antwoord: Fatima. Van projekt tegen de VVDM in een handomdraai tot een projekt tegen de antimilitaristische en vredesbeweging.

'FATIMA';

de evolutie van een projekt

In 1979 is de VVDM nog een grote soldatenvakbond met 17.000 leden. Belangrijkste strijdpunten zijn de Inhouding Huisvesting en Voedsel op de wedde ("IHV, weg ermee"), en de vrijheid van meningsuiting. Met grote regelmaat worden immers affiches van de VVDM uit de kazernes weggescheurd. Het VVDM-affiche 'Laten Hangen' ondergaat hetzelfde lot: krijgstuichtondermijnd. Het

zijn akties die elke vakbond zou voeren in een bedrijf met zo'n ouderwets regiem. Vanaf '79 hebben wij de notulen van de maandelijkse besprekingen van het detachement. Notulen 23-8-'79: "F-projekt: profielschets van "F"-funktionaris is in ontwikkeling. E.e.a. wordt tzt ter discussie gesteld." En op 3-10-'79:

"In het F-projekt is nu 1 man aktief. Projekt op het OCC loopt nog."

Verder door de notulenmap bladerend wordt duidelijk dat het F-projekt een groot landelijk infiltratieprojekt is in soldatenorganisaties: VVDM, AVNM, BvD, KSTK. Een F-funktionaris is een infiltrant. Het projekt op het OCC (Opleidingscentrum Cavalerie in Amers-

- juni '79 c. F-project:
Er is behoefte aan pers in Duitsland. Besloten is om de nieuwe lijst
OCC/OCCGD te gaan checken a/v een uitdraai zsm na opkomst. Kader,
speels en pers met neg indicaties vallen af. Voorkeur voor pers met
FMar:ja, Wld:ja. Naar deze pers AOA verrichten. De bedoeling is
dat 111 direct daarna een eerste gesprek gaat voeren.
- maart '80 b. Printen Rly DetG.
a. "F" spotting per computer heeft bij de lichting 80-1 geen
kandidaten opgeleverd.
Over de lichting 80-2 zal wederom een proef genomen worden.
b. Behalve de gebruikelijke VVDM doelen, zoals: IKV, e.d.
gaat de VVDM zich ook bezighouden met anti-kernwapen acties;
het geheel van antikernwapen activiteiten is in handen van de
CPN.
- nov. '80 VVDM.
(a) Door het overnemen van de IKV leus (bekend) zou het aantal VVDM
leden zijn toegenomen;
- febr. '81 (4) "Het KSTK dient te worden gezien als een mantelorganisatie
van de W-BVD. Zulks betekent een inventarisatie van le-
den/activiteiten en opereren binnen de mogelijkheden
van het F-project.
- juli '81 c. V.V.D.M.
Gebleken is de samenwerking tussen V.V.D.M. en I.K.V. oa het ge-
zamenlijk optuigen van acties met vermelding van namen. (zie Soesterb.
Uit V.V.D.M. en W-Bvd komt K.S.T.K. deze zijn met elkaar verweven.
Poster "laat hangen" van de V.V.D.M. blijft verboden (is krijgs-
tuchtondermijnd).
- okt. '81 f. Flvo verzoekt aandacht voor het spotten van spotters, b.v. rector/connector
van een onderwijsinstelling. Wel met nodige onzichtigheid hanteren.
- dec. '81 a. (1). VVDM situatie te kwalificeren als "rustig aan het front".
Ledenaantal daalt, ondanks wervingsactiviteiten.
- jan. '82 i. Mob '81 blijvende aandacht, nadere info volgt.
Als lukt, wat zij van plan zijn, dan kunnen zij de mobilisatie zeer
nadelig beïnvloeden.
- april '82 (3) Gepoogd moet worden om informatie te verzamelen over oneigenlijke
activiteiten door GV'ers. Tevens moet geprobeerd worden om inzicht
te verkrijgen in de gedachtenwereld van deze personen.
(5)(a) VVDM blijft ageren tegen de legerinzet
(6)(a) Het KSTK overweegt om in mei '82 een collectieve site-wachtweigering
te organiseren.
- maart '83 a. VVDM.
(1) Hoewel het aantal leden drastisch verminderd is
+ 10.000, blijft inspanning onzerzijds volledig ge-
rechtvaardigd, daar de activiteiten niet verminderen.
De VVDM richt zijn acties vnl. tegen de verlagings
van jeugdloon en werkloosheidsvoorziening en op de
strijd tegen de zgn. kruisraketten. (Daar het eerst-
genoemde een reguliere vakbonds-aangelegenheid is, dient
onze aandacht vnl. gericht te zijn op de activiteiten
gericht tegen installatie van zgn. kruisraketten).
Bekend is, dat er meer samenwerking moet komen tussen
VVBE, VVDM, KSTK en Vredesbeweging.
- CONFIDENTIEEL**
- april '83 b. VVDM.
Volgens eigen opgave hebben ze momenteel 6500 leden. Men
is intern teleurgesteld over de huidige gang van zaken.
- nov. '83 e. F-project.
Het project loopt redelijk goed.
- jan. '84 (2) De VVDM gaat haar koers wijzigen:
(a) Minder betrokkenheid bij de antikernwapen-
strijd.
(b) Meer aandacht voor het werven van leden.
(c) Uni-demo blijft men steunen.

Een greep uit de notulen van het 450 CI-detachement van de
laatste vijf jaar: konstant berichten over het F-project.
AOA - Administratief Onderzoek A (screening)
W-BVD - Witte BVD: Bond voor Dienstplichtigen
Mob '81 - Mobilisatie '81 (ex-dienstplichtigen)
GVers - Geestelijk Verzorgers

foort) blijkt opgezet omdat er infiltranten in de Nederlandse troepen in West-Duitsland nodig zijn. De nieuwelingen worden zo snel mogelijk na hun opkomst doorgelicht: wie indertijd bij de keuring op hun formulieren hebben ingevuld dat ze voorkeur hebben om naar Duitsland te gaan en bij de Marechaussee te dienen, komen als eerste in aanmerking en worden gescreend. Wie als 'positief' uit de screening rolt, zal door een CID'er benaderd worden. Hij moet na zijn opleidingsperiode op het OCC het CID in Duitsland van informatie gaan voorzien. Maar wat voor informatie dan? Het CID is in die tijd nauwelijks verontrust door de akties van de VVDM. Ze houden een beetje de activiteiten en het ledenaantal bij, en zijn verder alleen bijzonder geïnteresseerd in de internationale soldatenvakbond-conferenties (ECCO) waar ook de VVDM aan deelneemt. Begin '78 of al eerder moet het CID met het F-project begonnen zijn. Waarom het opgezet is, zou kunnen blijken uit de notulen van voor '79, maar die hebben we niet. We geloven dat de direkte aanleiding gevonden moet worden in de erg grote akties van de VVDM voor kompensatie van overwerk, en die tegen een vrijwilligersleger, en de rol van de Bond voor Dienstplichtigen hierin. Als de soldatenbeweging kernwapenactiviteiten gaat ontplooiën komt het dan min of meer slapende Fatimaprojekt goed van pas.

vredesbeweging

Vredesakties buiten het leger, te beginnen met Stop de N-Bom, krijgen al in 1977 hun eerste vervolg binnen het leger. In de herfst van '79 spreekt de VVDM zich uit tegen kernwapens en stelt een kernkoppenkommissie in, die informatie gaat verspreiden over de echte gevaren van kernwapens. Soldaten wordt immers maar al te vaak voorgespiegeld dat het wel meevalt ("Laat je vallen vlug en plat, dan heeft de H-Bom het minste vat"). Op een algemene ledenvergadering komt het onderwerp kernwapens ook aan de orde: er zal onderzocht worden in hoeverre soldaten kunnen weigeren atoombommen uit te voeren. Op 24 november lieten zich op een vredesdemonstratie in Utrecht ook enkele tientallen soldaten in uniform zien; het CID was erbij. Vanaf begin 1980 zien ze de bui al hangen. Notulen 9-1-'80: "Commandant ploeg Zuid-Holland meldt mogelijke aanwijzingen mbt te verwachten VVDM-acties gericht tegen kernwapens". Notulen 4-3-'80: "Behalve de gebruikelijke VVDMdoelen, zoals IHV e.d. gaat de VVDM

Vanaf november kon er geen dag voorbij gaan of er was wel eens een demonstratie, manifestatie of picket line in het land.

Op 24 november was er in Utrecht een massale demonstratie; er waren zo'n 25.000 mensen op de been, waaronder ook enkele tientallen dienstplichtigen in uniform.

INTIMIDATIE

Op 20 december, een maand later dus, moesten er tien van hen bij hun kommando komen. Het bleek dat de MID de hele toestand in een uitgebreid rapport had vastgelegd; alle toespraken, leuzen en wat er aan boodschappen in de Veemarkthal binnenkwam was genoteerd. Verder waren alle soldaten gefotografeerd; op de foto's is met een cijfertje vermeld wie wie is.

IK DEMONSTREER IN UNIFORM. U OOK?

Uit de Soldatenkrant (Bvd)-januari '80

zich ook bezighouden met anti-kernwapenacties; het geheel is in handen van de CPN" en "Aangezien men tot zeer hoog niveau in de militaire organisatie geïnteresseerd was in het "IKV"gebeuren, met de restrictie geen administratie hierover bij te houden, is nu het besluit genomen: dat alleen militairen, welke zich ondubbelzinnig bezighouden met en/of uitlaten over het gebruik van kernwapens gerapporteerd mogen worden" Het CID moet dus alle neigingen tot vredesactiviteiten in de peiling hebben, maar alleen heel duidelijke gevallen mogen gerapporteerd worden (vanwege gevaar van uitlekken van vervelende informatie). Ondertussen is er overgegaan op een nieuwe wijze van het vinden van infiltranten ('spotten'): al voor de opkomst worden complete lichten dienstplichtigen per computer doorgenomen. Hoogst waarschijnlijk gebeurt dit, net zoals zonet beschreven, aan de hand van

keuringsformulieren. Het wordt geautomatiseerd spotten of 'computerspotten' genoemd. Verschil is dat nu alle dienstplichtigen doorgenomen worden, en dat ze al vóór hun diensttijd geworven worden; ze kunnen daarna bij elk gewenst onderdeel ondergebracht worden. Daarnaast kreeg het CID van de politie namen van jongens aangeboden die nog in dienst moesten en geschikt zouden zijn als infiltrant. Terug naar het aktienieuws van 1980. In het voorjaar wordt met behulp van het IKV het Vredes- en VeiligheidsBeraad Krijgsmacht (VVBK) opgericht. Deze klup beroepsmilitairen en met name het lid Meindert Stelling zullen vanaf dan vaak in het nieuws staan vanwege hun openlijke kritiek op het kernwapenbeleid. In juni '80 komt Gerard van Wingerden als eerste site-wachtweigeraar in het nieuws. Na al het gepraat en voorzichtig protest eindelijk een direkte aktie tegen kernwapens. Dit gaat uiteraard niet ongemerkt aan het CID voorbij. Notulen 21-8-'80:

"Militairen die te kennen geven niet langer actief te willen dienen, indien kernwapens gebruikt (gaan) worden, dienen gerapporteerd te worden aan het detachement".

Dankzij de F-infiltranten kan het CID erachter komen wie deze kritische soldaten zijn. Daarnaast bestaat er nog het netwerk van S2/ Veiligheidsofficieren die elk in hun onderdeel dit soort dingen bijhouden (Sektie Stiekum).

soldaten tegen kernwapens

Notulen 4-11-'80:

"VVDM- Door het overnemen van de IKV-leus zou het aantal VVDM-leden zijn toegenomen".

Paniek dus. Tot overmaat van ramp is de VVDM in samenwerking met het VVBK en IKV bezig een conferentie voor te bereiden over kernwapens. Bovendien wordt op 10 januari '81 het Comité Soldaten Tegen Kernwapens (KSTK) opgericht. Sindsdien regent het bericht hierover in de notulen - 3-2-'81:

"(3)...schriftelijke beschouwing van de op 170181 te Amsterdam gehouden manifestatie (VVDM-Oudemannenhuispoort); (4) Het KSTK dient te worden gezien als een mantelorganisatie van de Bond voor Diensplichtigen. Zulks betekent een inventarisatie van leden/aktiviteiten en opereren binnen de mogelijkheden van het F-project".

Notulen 7-4-'81:

"(1) VVDM- het ledenaantal loopt terug (plm. 14.000); de VVDM participeert meer en meer in anti-kernwapenakties. Wanneer binnen het gebied gebeurtenissen plaatsvinden, waarin de VVDM participeert, dient dit onmiddellijk telefonisch gerapporteerd te worden aan de plaatsvervangend detachementscommandant. Schriftelijke rapportage achteraf;(2) KSTK- Op 15-4-'81 is er een bijeenkomst van het KSTK in de Kargadoor in Utrecht. Deze zaak wordt door B-1 bewerkt. Sektie Veiligheid heeft overgenomen dat het KSTK een mantelorganisatie is van de Bvd;(3) "F"-project: Ivm de compartimentering wordt dit item niet genotuleerd".

De CIDers kunnen niet meer blijven zitten en het nieuws van het front rustig uit de krant vernemen. Ze moeten in actie komen. Iets gehoord? Direkt bellen! KSTK? Er op af! De mededelingen over het Fatimaprojekt worden zo geheim dat ze niet meer genotuleerd mogen worden. Het moet een spannende en drukke tijd voor ze geweest zijn. De VVDM was inderdaad erg actief tegen kernwapens, daarnaast was er een hele discussie op gang gekomen over de legerinzet bij ontruimingen en grote akties als Dodewaard. Na het grootschalige optreden in de Piersonstraat in Nijmegen is er een

Legerinzetkommissie opgericht. Inzetbare onderdelen worden geïnventariseerd, inzetregelingen bestudeerd en een tijdje werkt zelfs een soort alarmlijn vanaf de kazernes. 80% van de dienstplichtigen van de dienstplichtigen van de Geneeskundige compagnie in Nunspeet kondigen alvast aan dat ze zullen weigeren als ze ingezet worden. Het leggen van prikkeldraad rond Dodewaard gebeurt onder protest, een enkeling weigert. De VVDM lijkt wel een aktiegroep geworden! De plaatsvervangend commandant formuleert het op de vergadering van 28 april zo:

"Gezien vanuit de tegenstander heeft beïnvloeding in Nederland de hoogste prioriteit (voor spionage e.d.). Nederland is doelland; Nederland beschouwt ons land als zwak-

ste schakel in de Nato in dit verband. Ter illustratie geeft de plv detC een inzage in het streven van VVDM/KSTK m.b.t. kernwapens".

Soldaten als staatsvijand nummer 1.

demonstreren in uniform

Op 23 mei '81 wordt in Soesterberg de eerste grotere demonstratie in uniform georganiseerd: '48 soldaten tegen 48 kruisraketten'. De marechaussee grijpt niet in vanwege de grote persbelangstelling. Wel wordt een aantal van hen herkend en veroordeeld tot f25,- boete. De repressie is voorzichtig begonnen, dankzij het registratiewerk van het CID. Notulen 11-6-'81: "Het bewerken van KSTK is een Lamidzaak, er zijn nu + 70 leden".

21 november '81: demonstreren in uniform

Legerinzet bij de Piersonstraat in Nijmegen

(het CID valt onder de Lamid, Landmachtinlichtingendienst)

Notulen 8-7-'81:

"De KSTK-acties gehouden in Soesterberg. Daarop heeft het 111 Cidat een aanvullend rapport. Volgens ploeg Utrecht is de Marechaussee niet geïnteresseerd" en "F-project - Het F-project loopt tot volle tevredenheid".

Inderdaad, in de notulen nemen de verslagen van aktiviteiten van de VVDM, het KSTK en de Bond voor Dienstplichtigen een steeds grotere plaats in. Daarentegen wordt Fatima steeds minder genotuleerd: te geheim. In deze sfeer wordt toegewerkt naar de grote vredesdemonstratie in Amsterdam op 21 november. Niet alleen het CID van de Landmacht, maar ook de kollega's bij de marine, de MARID, zien zeer bezorgd uit naar 21 november. Ze infiltreren via Mobilisatie '81 (ex-dienstplichtigen die in uniform willen gaan demonstreren)

Steeds duidelijker wordt het dat burgers de strijd van soldaten tegen kernwapens beginnen te begrijpen en te ondersteunen.

Zo kregen soldaten, op zaterdag 19 september tijdens de I.K.V. demonstratie in Soesterberg een dave-rend applaus. Deze demonstratie vormde de start van de Vredesweek. Onder de 15.000 deelnemers waren ook een vijftal soldaten. Eén van hen stelde in een korte toespraak dat soldaten door zullen gaan met de strijd tegen kernwapens en dat zij zich niet zullen laten afschrikken door boetes en celstraffen.

"Wij zijn tijdens de demonstratie driftig op de foto gezet door leden van de Militaire Inlichtingen Dienst. Deze figuren, zei hij, hebben ons voortdurend in de gaten gehouden."

MILITAIRE SPIONNEN

Een klein onderzoekje op het terrein bracht al snel aan het licht dat er minstens vijf van dat achterbakse soort aanwezig waren. Zij werden herkend door hun fanatiek gefotografeer. Enige ex-soldaten kenden de MID-ers nog van verhoren, die door de MID-ers afgenomen waren toen de soldaten in diensttijd op vakantie naar Polen wilden.

Om de rollen eens om te draaien hebben wij van 'de Soldatenkrant'-redactie die peuken zelf eens op de foto gezet. En om hen duidelijk te maken wat het is om steeds in de gaten gehouden te worden, hebben we twee van hen 'hinderlijk' achtervolgd. De twee heren konden dit maar zeer matig waarderen. "We worden achtervolgd" fluistert de een tegen de ander. Na een geforceerd marstempo over een bospad blijft de dikke staan, en de dunne verdwijnt naar het manifestatieterrein. Onze fotograaf blijft bij de dikke. Hij begint te lopen, onze fotograaf volgt. Hij draait zich plotseling om en loopt weer terug. Tenslotte wordt het een vervelend spelletje en onze fotograaf besluit terug te keren - op zoek naar een kroeg met maten. Prompt heeft hij de dikke op zijn hielen. Pas als hij zich bij een grote groep maten voegt geeft de dikke het op en loopt stug door alsof er niets gebeurt is.

Het 'afschermingsplan' van het KSTK - Soldatenkrant oktober '81

in het soldatengebeuren. Ze zijn zeer geïnteresseerd in de te verwachten aantallen, verzamelpunten en dergelijke. Helaas voor hen wordt dit januari '82 voor de VARA-radio onthuld en blijkt hun infiltrant fake-informatie doorgespeeld te hebben. Op 21 november moet het recordaantal demonstranten in uniform (zo'n 500 waarvan 120 dienstplichtigen) hen toch verrast hebben. Het CID bereidde zich ook voor: notulen 15-10-'81:

"(b) Het fotograferen van bijvoorbeeld demo's of gebeurtenissen met veel publiek mag nooit openlijk gebeuren. (e) Plaatsvervangend commandant geeft info over afschermingsplan van KSTK tegen fotograferen".

Op die dag staan CID en Marechaussee druk te fotograferen, zodat uiteindelijk 55 dienstplichtigen een straf krijgen, variërend van 20 piek boete tot 8 dagen zwaar arrest

strafoverplaatsingen

Behalve dit soort straffen hanteert de legerleiding altijd al een geruisloze, effectieve manier om radicale en met name BVD soldaten monddood te maken. Deze worden overgeplaatst naar objecten waar bijna geen soldaten gelegerd zijn. Je kunt hierbij denken aan kleinere bureau-achtige afdelingen met bijna alleen burger- of beroepspersoneel, of een magazijn.

In de notulen zijn diverse aanwijzingen voor strafoverplaatsingen te vinden. Volledig gedocumenteerd zijn er slechts een paar omdat we de papieren van maar één CIDploeg hebben. Strafoverplaatsingen verlopen via de CI-top, sectie Veiligheid, en betreffen meestal twee ploegen. Het duidelijkste geval betreft een BvD-soldaat waarover al een gedragsrapport opgesteld wordt als hij amper opgekomen is (juni '82). Opkomen deed hij overigens op het OCC, Opleidingscentrum Cavalerie in Amersfoort, waar ze, gezien het grote aandeel dat zij leveren voor de superparade in Duitsland gelegerde troepen, sowieso zeer alert zijn op subversieve types. Twee dagen later wordt voor de zekerheid de hele VVDM-afdeling doorgelicht. 'Onze' BvD-soldaat krijgt een X-signalering aan zijn broek en binnen een maand is beslist dat hij niet naar Duitsland kan en wordt geplaatst op een tekenkamer van de genie in Amersfoort. Een andere BvD-soldaat, Oskar van Rijswijk, is door hen ook veilig opgeborgen in een stoffig soldaatvrij magazijn. Na de 21 novemberdemonstratie besluit de BvD hem kandidaat te stellen voor het hoofdbestuur van de VVDM. De BvD besluit tot deze koerswijziging (normaal zijn BvD-soldaten alleen op de kazernes actief) om de roep naar meer antikernwapenacties vanaf de kazernes tot in het VVDM-bestuur kracht bij te zetten. Het CID moet tot haar schrik constateren dat ze niet goed op de hoogte zijn van de discussie binnen de BvD (zie illustratie).

spotten via scholen

Ondertussen heeft men weer een

B. Het afschermingsplan van het KSTK - Soldatenkrant oktober '81

a. Hiv bespreekt het "fenomeen" Oskar van Rijswijk, BvD-VVDM.

B l (Heinders) zal analyse maken van gegevens uit de nota om in den vervolge dit soort verrassingen te voorkomen.

Wijst in dit verband op een goed sluitende contactmatenrapportage.

nieuwe manier gevonden om infiltranten te werven: rectoren, conrectoren en ander schoolpersoneel moeten opletten welke van hun leerlingen (jongens die later in dienst moeten) geschikt zouden zijn als F-infiltrant. Ze moeten deze namen doorgeven aan de CID. Deze methode heeft als voordeel dat er van tevoren heel veel bekend is van de kandidaten, wie weet er immers beter dan een leraar of de jongens gezagsgetrouw zijn? Als een antecedentenonderzoek positief uitvalt wordt zo'n jongen benaderd. Op de vergadering van 10-6-'82 wordt een overzicht gegeven van het 'F-gebeuren':

"-11 man lopen onder een operationeel nummer
-voor 2 man zijn speciale contrainlichtingenonderzoeken positief afgesloten, waarvan 1 onbruikbaar is geworden door plaatsing bij de Marechaussee
-er zijn 37 man in de voorbereidingsfase
-86 kandidaten nog niet in werkelijke dienst, van wie bijna de helft als 'zeer geschikt' is gespot.
Voorzitter vraagt allen om te willen overwegen hoe men een nog betere positie in het "F"-gebeuren zou kunnen krijgen in de toekomst",

Deze getallen zijn schrikbarend hoog, zeker als je bedenkt dat een algemene ledenvergadering van de VVDM in die tijd hoogstens 150 leden trok. Maar het CID houdt zich nu ook met andere groepen dan de VVDM bezig. Notulen 22-4-'82:

"Gepoogd moet worden om informatie te verzamelen over oneigenlijke activiteiten door Geestelijk Verzorgers. Tevens moet geprobeerd worden om inzicht te krijgen in de gedachtenwereld van deze personen".

Op 24-3-'83 komt het rechtse broertje van de VVDM, de AVNM, ter sprake:

"AVNM - Door Lamid-B (Hoofd B-1) is bepaald dat men binnen de AVNM een mogelijke infiltratie zal afstellen. Voorlopig geschiedt e.e.a. binnen het F-project".

Hier wordt de volgende vergadering op teruggekomen. Notulen 13-4-'83:

"AVNM -(4) Infiltratie door de Bond voor Dienstplichtigen wordt tegengegaan. Kandidaat-bestuursleden worden geballoteerd..(5)..(6)..(7)..(8) Conclusie Lamid-B: een goed georganiseerd geheel".

Over de VVDM is het CID bijna even tevreden:

"VVDM -Volgens eigen opgave hebben ze momenteel 6500 leden. Men is intern teleurgesteld over de huidige gang van zaken".

Notulen 11-1-'84:

De VVDM gaat haar koers wijzigen:
(a) Minder betrokkenheid bij anti-kernwapenstrijd
(b) Meer aandacht voor werven van leden".

Het beleid van de VVDM is, volgens eigen zeggen als gevolg van de halvering van het ledenbestand, weer gewoon gericht op het vakbondswerk; politieke strijdpunten laten ze

voorlopig liggen. Een zucht van verlichting gaat er door het CID: "Eindelijk, ze stoppen met kernwapenacties". Of heerst er een overwinningsroes: "Prima, ons project is geslaagd!" ?

op naar de top

Vanaf begin 1980 kun je spreken

Brievenboek CIDploeg. De tweede helft van 1982 lijken ze wel kind aan huis bij het VVDM-hoofdkantoor (Hojelkazerne Utrecht).

UITGEGAAN			
Datum	Korte inhoud	Archiefnr	
09/06/82	Vaderbladen 118/119. VVDM	KVO 17	
22.6.82	M/R Gedrag afel best. led VVDM	KVO 1743	
22.6.82	M/R ondu. VVDM stappen	KVO 1743	
22.6.82	M/R ondu. Foto twee Franzen leden VVDM		
	RM. Berres. gearr VVDM ers in MPC		
07/07/82	RM. VVDM verg. op Hojel		
22/09/82	VVDM vergadering Utr. (notulen)		
23/09/82	RM. VVDM vergadering 1-9-82		
28-9-82	RM VVDM vergadering dd 21-9-82	(Bl. 23)	
04.10.82	RM. VVDM vergadering Hojel kas + bijlage		
21.10.	RM. Verslag VVDM. arbn werkgroep vergadering op 28-9-82.		
5/11/82	VVDM bijeenkomst KVO 1832 (Bl. ret 25/11)		
	RM Utr dd 30-11-82, VVDM vergadering (Bl. ret 31-12'82)		
8-12	RM Utr dd 6.12.82. Verslag KasKokie 4/10/82		
8-12	RM Utr dd 8.12.82. Archiefie. VVDM (Bl. ret 31-12'82)		
8-12	RM Utr dd 03.12.82. Verslag DB. VVDM. ion arrestatie. (Bl. ret 31-12'82)		
INGEKOMEN			
Datum	Nummer	Korte inhoud	Archiefnr
		VVDM	
20/9	12.16.09	VVDM vergadering Hojelkas 14 en 21 jul 82	VVDM
20/9	12.16.09	Deel van ledenbestand VVDM	
20/9	12.16.09	VVDM leden in Libanon	

RM=M/R - Rapport-Melding
MPC - Militair Penitentiair Centrum (Nieuwersluis)
KasKokie- Kaskontrolekommissie
Archiefie- Archiefkommissie

van geleidelijk toenemende anti-kernwapenacties in het leger. Parallel hieraan wordt de opbouw van het F-project dan ook krachtig ter hand genomen. Vanaf midden 1981 vinden ze dat het project goed loopt, met name VVDM en het KSTK lijken grondig geïnfiltreerd. De acties gaan echter door. De 21 novemberdemonstratie wordt een enorm succes voor de soldatenbeweging. Hun konklusie is een intensivering van het Fatimaprojekt. Van mei '82 tot januari '83 zijn ze tot in de details op de hoogte van het hele reilen en zeilen van de VVDM. Ze zijn niet alleen meer geïnfiltreerd over de belangrijkste thema's, kernwapens en legerinzet, ze volgen werkelijk alles. Tot op de soldaat nauwkeurig bekijken ze wie wat waar wanneer doet, verslagen van de VVDMvergaderingen gaan over de tafel, ze verdiepen zich in de financiële situatie van de VVDM, het buitenlandbeleid wordt onder de loep gelegd (ze vermoeden KGB-steun via de internationale kontakten). De papieren wekken de stellige indruk dat ze kind aan huis zijn op het VVDM-hoofdkantoor. Geen wonder, ze beschikken in deze tijd over maar liefst 11 tegelijk werkzame infiltranten. Ze kunnen zich zelfs de luxe veroorloven om na te denken over de meest effectieve infiltratieplaatsen. Konstaterend dat de VVDM in deze periode problemen heeft bij het vinden van geschikte kandidaten voor het hoofdbestuur, overwegen ze ook daarin te infiltreren (zie illustratie). Of dit

ligheid op 10 juni '82 laten dat zien. Ze willen de VVDM beschuldigen van schending van staatsgeheimen. Waar gaat het om: al sinds de VVDM actief is rond het thema legerinzet, doen ze oproepen aan soldaten om door te geven of er legermateriaal of -onderdelen klaar worden gemaakt voor inzet. Mei/juni '82 wordt er in de Rotterdamse haven gestaakt, en doen ze deze oproep weer. Feitelijk is dit soort informatie geheim, en zo'n oproep is dan dus overtreden van de wet (artikel 98 Wetboek van Strafrecht). Justitie vindt het overdreven, en zeggen dat ze hierop niet zullen vervolgen. Het CID had zelfs al een potentiële slachtoffer: de VVDM-hoofdbestuurder die op dat moment de functie van actiecoördinator vervulde. Hij had zijn vraag om informatie over de legerinzet bij de havenstaking kennelijk ook aan een F-infiltrant gesteld. Het CID overwoog een val op te zetten door hem via die infiltrant geheimen te geven, bv. compagniesorders mbt legerinzet. Vervolgens had hij gearresteerd moeten worden (zie illustratie). Maar het CID is

zich druk met deze zaak bezig gehouden had. De 'geheimen' waren nauwelijks opzienbarend, de aanklacht tegen de VVDMers werd geseponereerd. Het ligt voor de hand dat het door het CID opgezet of uitgelokt was, maar dit is niet te bewijzen natuurlijk. Wij kunnen dat vermoeden alleen maar versterken: op die CID-vergadering een week voor de arrestaties, kon kapitein Bijl niet aanwezig zijn. Bijl zou later bij het onderzoek de hoofdrolspeler achter de schermen blijken. Je kan het allemaal lezen in het boekje: 'Staatsgeheimen tegen de VVDM'

Deze opeenstapeling van inlichtingenactiviteiten in de tweede helft van 1982 laat ons achter met de vraag: wie bestuurdde de VVDM in die periode?

F opnieuw opgezet

Fatima moet een vermoeiend projekt zijn: elke twee maanden komt er weer een nieuwe lichter met potentiële activisten in het leger. Bovendien moeten konstant nieuwe infiltranten gezocht worden, ze

450 Vraagt of er een uitspraak is gekomen over de oproep tot verstreking van info aan de VVDM in de laatste Afdpost. nav oa havenstaking R'dam.
Er is een uitspraak gekomen aldus vz; justitie ziet hierin geen reden tot vervolging op grond van art. 98 WvS.

Mbt een vraag van LEEMAN (bek) aan een "F" om geclassificeerd materiaal te willen leveren, vraagt de vz aan plv c 111' om in schatten of er met "F" in dit verband is te werken.

Notulen 10-6-'82.

- de laatste tijd is er wat verloop in het HB. De oproepen voor het vervullen van een HB-functie worden steeds dringender.

HB VVDM
schrijftelijk
opgezet.

b. Plv. C verzoekt de ploegcommandanten te bezien op welke functies F'n geplaatst kunnen worden om voor ons zo rendabel mogelijk te zijn.

Notulen 23-9-'82 "F'n" zijn infiltranten

daadwerkelijk gebeurt is is aan de hand van de buitgemaakte papieren niet onomstotelijk te bewijzen. De vraag dringt zich op waar de grens ligt tussen infiltreren enerzijds en provoceren en sturen anderzijds. Opvallend is dat in deze periode de roep van behoudende bestuurders (!!!!) om gas terug te nemen in de kernwapenstrijd terrein wint. De VVDM wordt bang haar vakbondsgezicht te verliezen en over te komen als een antikernwapenklup.

kriminalisering

Jitgerekend in deze periode smeedt het CID snode plannen. De notulen van de vergadering bij sekte Vei-

niet te stoppen in haar drang om de VVDM te kriminaliseren. Precies een week later worden enkele bestuurders gearresteerd wegens vermeende diefstal van 'atoom'geheimen. Hoofdverdachte is Oskar van Rijswijk, de Bvd-soldaat in het VVDM-hoofdbestuur (het 'Fenomeen'). Van de 3 overige arrestanten zijn er ook 2 lid van de Bond voor Dienstplichtigen. Ze zitten wekenlang in isolatie; de VVDM krijgt het doodsbenaauwd, schorst deze bestuurders zonder ook maar een aanklacht gezien te hebben. Ze distantiëren zich op deze wijze van de politieke, Bvd-activiteiten. Het CID is succesvol in haar actie 'intimidatie VVDM'. Achteraf bleek dat het CID

funktioneren immers 14 maanden, dan is hun diensttijd afgelopen en valt er niks meer te infiltreren. Op 23-2-'84 komt dit probleem aan de orde:

"Men moet het F-project opnieuw gaan opzetten. Vanuit plv /B-1. lijn zal hieromtrent een visie worden ontwikkeld. Hierop geeft de plaatsvervangend commandant een uiteenzetting van zijn visie. Kort samengevat komt het er op neer dat de Lamid actief geïnteresseerd dient te zijn in alle tegen defensie gerichte groeperingen. Deze visie wordt door de aanwezigen ondersteund. Vervolgens gaat de commandant in op het verschil tussen een werkinstructie en een beleidsvisie en geeft aan in welke volgorde en op welk niveau een en ander dient te gebeuren". De infiltranten van Fatima zouden dus na hun diensttijd tegen allerlei antimilitaristische en vredesgroepen ingezet moeten worden. De plv commandant die met dit onzellige idee komt is Majoor J. Koenders die we ook in het verhaal over Suriname tegenkomen. Hoe zal de dis-

kussie die vergadering gelopen zijn? Koenders vindt dat nu de akties binnen het leger een aflopende zaak zijn, het CID zich op akties buiten het leger moet gaan richten. De commandant remt het enthousiasme wat af door te zeggen dat het weliswaar beleid is om ook op groepen buiten het leger te letten, maar dat betekent nog niet dat het beleid is om er infiltranten voor te gebruiken. Want op die manier gaan ze al snel hun boekje te buiten: hun taak is het waarborgen van de paraatheid en de veiligheid van het leger. Wat ze niet mogen is dit:

taristische groepen groter is: het aantal meldingen erover neemt toe. Bepaalde zaken worden stelselmatig in de gaten gehouden: bijvoorbeeld totaalweigeraars, met in Utrecht het Politiek Dienstweiger-

voor de rest vergaren ze heel willekeurig informatie. Regelmatig vergaren ze informatie over Jongeren tegen Kernwapens en Beweging Weigering Defensiebelasting. 16-12-'83 krijgen ze daarover

Notulen 9-1-'80

d. Onkruit

- (1) Blijven verzamelen -
- (2) Geen operaties toegestaan
- (3) Nog geen fotoboek uitgegeven door B-1
- (4) Er moet onderscheid gemaakt worden tussen "kern-leden" en meelopers.
- (5) Volgend Onkruit doel is mogelijk Natres.
- (6) Spotten tov de nevendienst is noodzakelijk

korte info over demo vlb Ssb op 1209, over IKV demo Ssb op 1909, over afsluiting vredesweek in Franskerk op 2609, over vertrek vredestrein uit Ut op 1010 en over komende activiteit op 3110, mogelijke versterking OSL-bijeenkomst door ONKRUIT.

Uit het brievenboek
 AM - Antimilitarisme
 dw - dienstweigeraars
 AMOK - Antimilitaristisch Onderzoekskollektief
 VAK - Vredesaktiekamp

Notulen 15-10-'81 vlb Ssb = vliegbasis Soesterberg

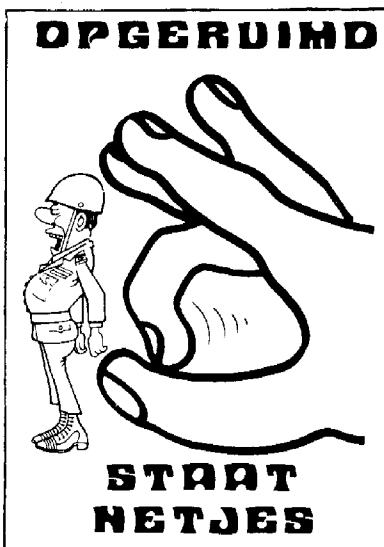
Dat een vredestrein of een manifestatie in een kerk het leger zouden schaden is natuurlijk belachelijk, maar het OSL tegen akties beschermen kan nooit onder 'militaire veiligheid' vallen. Op 31 oktober was er trouwens alleen een manifestatie van het AntiFascisme Comité bij de OSL-bijeenkomst. Om dit soort toestanden te vermijden doet de BVD de infiltratie in Onkruit en dergelijke groepen. Wel mag het CID infiltranten spotten voor hun nevendienst de BVD (zie illustratie).

antimilitaristische groepen

Of ze de F-infiltranten nu toch gebruiken tegen groepen buiten het leger, wordt niet duidelijk. We hebben de latere notulen niet. Wat we wel hebben is het brievenboek, waar alle in- en uitgaande correspondentie in geboekt staat. Daaruit valt op te maken dat vanaf eind '83 de interesse in antimili-

UITGEGAAN

Datum	Korte inhoud	Archiefnr
11.06.82	B.M. dd. 10.06.82. "Wandelclub in het kielzog"	WVD 1734
11.06.82	B.M. dd. 10.06.82. "Politiek partij "Gruede"	WVD 1734
8-12-83	K.M. U4. dd. 6.12.82. Perzbericht. Komitee Kinderreus.	
23/2 '83	M/R opening vredeswinkelt Ut. Ut. net 13	
3/6 '83	+ M/R mannenpraatgroep AM Ut. (Bl. net 22)	
28/1 '84	M/R Militarisme - jexisme Ut. 10/82/193	
2/8 '84	M 4-4 Stakingsoproep VD voor dw bij de NS	
10/85	afg. v.m. AMOK, de post- HZK tek. en [redacted]	
28/9/84	M Ut. Steun operatie VAK woensdrecht. Ut.	

Kollektief. Aankomende weigeraars worden gemeld, oppakakties ook. Op 10 en 12 juli '84 worden rapporten opgesteld over de totaalweigeraars Jan Autsema en Jeroen Kouwenberg, die dan in Nieuwersluis zitten. Bij Jeroen is zijn gevangenisrespondentie daarvoor opengemaakt. Verder steevast meldingen van akties bij objekten van de Landmacht: blokkades, kladaktie, demonstraties.

een brief van hun detachementscommandant: "Interne order inzake BWD, Jongeren tegen KW. Aanwijzing: passief verzamelen". 27-6-'84 krijgen ze nog zo'n brief: "SSR verzoek om informatie". SSR is een jongeren-centrum in Utrecht, waar wel eens vergaderingen zijn van basisgroepen e.d. Behalve de Meldingsrapporten (MR) worden erbij de ploeg Utrecht ook

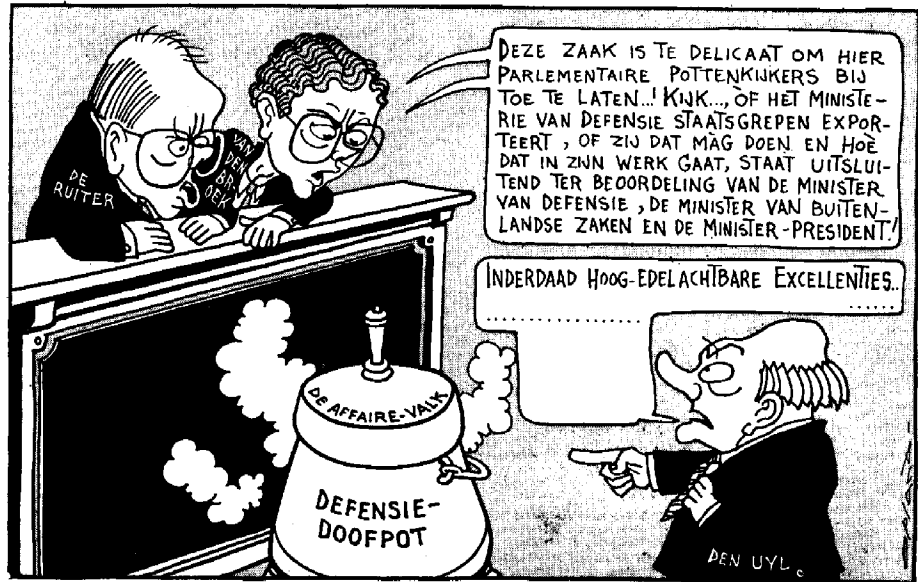
21/5 ⁸³	O/R brief VD actie dag TEG
200384 OR 44	Actie "Med. uit de Mato"
	[REDACTED]
	[REDACTED], P
	[REDACTED], H.
200384 OR 44	Merkdag 30 (burgerlijke ongelovelijkheid van 't Kan Anders' uit 19584

Onderwerpen waarover onderzoeksrapporten zijn opgesteld (Brievenboek)

suriname en het CID

STAATSGREEPKUNDE

Uit de papieren is gebleken dat het CID zich bezig houdt met Suriname. Om een redelijk beeld te krijgen van de rol van het CID en van de toenmalige situatie in Suriname zijn wij ons in de Suriname-problematiek gaan verdiepen. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de volgende publikaties: Het legergroene Suriname van Elma Verhey en Gerard van Westerloo, Balans van een coup van Sandew Hira, de openbare kamerstukken over de Commissie van Drie en kranteartikelen. Daarnaast hebben we gesprekken gevoerd. Ondanks het feit dat er maar weinig in onze buit over Suriname te vinden was, vonden wij het hele gebeuren zo belangrijk dat wij er toch over wilden publiceren.

de achtergrond

In Suriname heb je grofweg ingedeeld twee soorten bourgeoisie. De ene groep zijn de zakenlieden die hun belangen hebben in de nationale bedrijven, de nationale bourgeoisie dus, vertegenwoordigd in de Partij Nationalistische Republiek (PNR). Tot de andere groep behoren de kompradoren. Dit zijn zaakwaarnemers van buitenlandse bedrijven, vertegenwoordigers van het imperialisme dus. Deze laatste groep nu was aan de macht na de onafhankelijkheid van 1975. De regeringspartij was de Nationale Partij Combinatie (NPK) met als premier Arron, een korrupte klub. In de tijd vóór de coup van 1980 was er veel onrust in Suriname. Onder andere waren er problemen rond de onderofficierenbond Bomika. De regering wilde hen niet als bond erkennen. Een en ander leidde tot de gevangenneming van de leiders. De akties die daarop volgde werden gesteund door de

linkse politieke partijen en de meeste overige bonden. De Nederlandse Militaire Missie in Suriname (NMMS) die tot taak had de Surinaamse Krijgsmacht (SKM) op een zo breed mogelijk vlak te adviseren, mocht zich niet met deze politieke kwesties bemoeien. Toch steunde de Missie, met name Valk, Briaire en Clements, de onderofficieren. Zo was de sfeer toen Bouterse met 15 anderen zijn coup pleegde op 25 februari 1980. De plannen voor de coup lagen al geruime tijd klaar. Bouterse was geholpen door de Surinaamse inlichtingendienst, waarvan de meesten aanhangers zijn van de PNR. Hij werd financieel gesteund door de nationale bourgeoisie, die noch belang hadden bij de imperialistische politiek van Arron, noch bij een algemene staking. Ook Valk en z'n missie stonden achter de coup omdat die niet van links

een paar Onderzoeksrapporten (OR) opgesteld. De bemoeienissen van inlichtingendiensten bij tewerkstelling van dienstweigeraars bleek al toen verleden jaar een aantal tewerkstellingsplaatsen opgeheven werd omdat ze voor antimilitaristische doelen gebruikt zouden worden. Kortom: enkele groepen kunnen verzekerd zijn van de aandacht van het CID, maar meestal verzamelen ze her en der informatie, zonder dat er logika in zit. Wij als Onkruid hebben het maar makkelijk: wij staan zeker in de belangstelling.

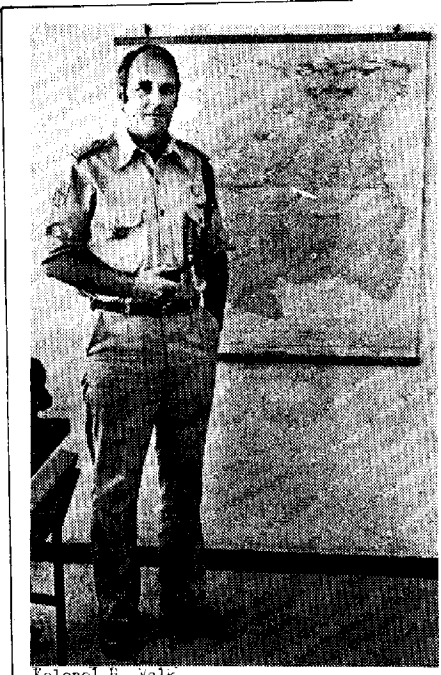
kwam 'dus nooit slecht kon zijn' en omdat sociale onrust ermee voorkomen werd. Na de coup gaat Valk als een soort persoonlijk adviseur voor Bouterse optreden.

de Lamid in aktie

In de hele periode vanaf de onafhankelijkheid heeft de Lamid (Landmacht inlichtingendienst) nooit belangstelling gehad in Suriname. Gealarmeerd door de coup van 25 februari, beseft de Lamid dat dat wel nodig is. Daarom plaatst zij, nog diezelfde dag, twee Suriname-experts tijdelijk bij Buro B1 van de Sektie Veiligheid. Dit zijn majoor Koenders en luitenant-kolonel Foudraine. Zij krijgen tot taak uit te zoeken wat er nu precies gebeurd is in Suriname, welke koers Bouterse gaat volgen en welke rol Nederland en de militaire missie in het ge-

a. Suriname

Kernvraag: Waar blijft al het geld?
Veel defensie gebonden afkomstig uit Suriname.
De aandacht wordt gevraagd voor de problemen rond Suriname.

Kolonel R. Valk

Het gaat op anarchie lijken. In zo'n land! Dat moet toch uitlopen op plundering en aanranding en op een totaal onbeheerst optreden van groepen personen.

Valk liet geen gelegenheid voorbijgaan om op te merken dat er uit zwarte handen zelden en uit een zwart hoofd nooit iets fatsoenlijks te voorschijn kon komen — zijn voorkeur voor het Zuidafrikaanse apartheidsbewind liet hij onmiskenbaar blijken.

Als je dan zegt, luister jongens, donder op en ga naar je moeder, daar red je toch niets mee? Je moet met ze meegaan. Ze eerst gelijk geven. Als je ze direct tegenspreekt, slaan ze je misschien wel dood.

Toen de zwaarste bewapening van Suriname, de Beaufort-kanonnen, op de patrouilleboten werden gemonteerd, weigerde Valk naar de vuurdoop te gaan omdat hij er, vertelde hij in brede kring, wel zeker van was dat de bemanning zelf met het eerste schot de lucht in zou vliegen.

Toen Valk Bouterse voldoende van het leger geleerd had, zei hij: 'Nu wordt het tijd, vogel, dat je eens wat sterren opdoet.'

U zegt misschien het is Valks waarheid. Ik zeg, ja, en het is bovendien dé waarheid.

heel hebben. Koenders begint zijn taak met het opvangen en eventueel verhoren van gevluchte Surinaamse (onder) officieren. Daarnaast worden in de loop van 1980 door Koenders en Foudraïne gesprekken gehouden met oudofficieren van de Surinaamse krijgsmacht, met oudmissieleden en met Valk zelf. Uit de gesprekken blijkt dat Valk eerst tevergeefs in '79 heeft geprobeerd officieren aan te zetten tot een staatsgreep. Later is hij een rol gaan spelen in de coup van Bouterse. Zijn preciese aandeel blijft echter onduidelijk, laat staan te bewijzen. Vreemd genoeg wordt deze informatie over Valk binnen de Lamid gehouden en niet doorgegeven aan 't Ministerie van Defensie. Wel heeft het ministerie zelf in maart 1980 ook met Valk gesprekken gevoerd, maar of ze op de hoogte waren van Valks rol weet niemand. Dat Valk in mei 1980 wordt overgeplaatst is echter geen direct gevolg van zijn eigenmachtig optreden: In januari '80 is hem al bekend dat hij staffplanner intelligence division wordt bij de Nato in Brussel. Hij moet gaan bepalen waar de prioriteiten liggen binnen de Nato wat betreft inlichtingenzaken. Hij is inmiddels per 19-11-'83 met functioneel leeftijdsontslag gegaan. Deze interesse voor Suriname van de kant van Nederland komt omdat zij er belang bij hebben dat Bouterse geen linkse koers gaat varen. Nadat Valk is verdwenen, worden de politici Chin a Sen en Haakmat de belangrijkste figuren om dit belang veilig te stellen. Haakmat wordt echter op den duur onbruikbaar voor Nederland: hij blijkt te nationalisties en te anti-neder-

land. Vanaf dat moment (jan '81) wordt Chin a Sen in de watten gelegd. Hij krijgt (als premier) financiële hulp van Nederland voor oa. woningbouw- en waterleidingprojecten om hem populair te maken bij het volk. Dit is des te belangrijker voor Nederland daar Bouterse vanaf '81 steeds meer linkse mensen rond zich verzamelt. Het wordt dan langzaam duidelijker dat Bouterse de belangen van de nationale bourgeoisie vertegenwoordigt waarbij hij zijn weg zoekt tussen de vakbeweging en het rechts imperialisme.

het onderzoek van koenders

Ondertussen gaat het niet best met de Militaire Missie. Maarseveen, de vervanger van Valk per juni '80, valt niet in goede aarde noch bij Bouterse noch bij de missieleden. Hij wordt uitgescholdden voor spion, het land uitgezet en de Missie wordt opgeheven. Als hij juli '81 in Nederland komt beklagt hij zich bij het hoofd van de Lamid Schulte over de missieleden Clements en Briaire en over iemand van Directie Personeel Landmachtstaf die weigerde beide over te plaatsen. Hij is zo geemotioneerd dat Schulte besluit maj. Koenders een 'objektief' onderzoek te laten instellen in hoeverre de missieleden veiligheidsinbreuken hebben begaan. In dit rapport van 7 september '81 wordt weer Valks bijdrage aan de coup bevestigd en wordt hij schuldig bevonden aan overtredingen tegen de krijgstuicht. Schulte stuurt dit rapport niet door naar de minister omdat hij de passages over de betrokkenheid van Valk niet in overeenstemming vond met het doel van het onderzoek. Ook de politiek gevoelige

inhoud vormde een reden om het alleen met een coördinerend ambtenaar van defensie te bespreken. Deze laatste zegt dat er niks met het rapport mag gebeuren omdat 't een bundel roddels is en er geen verdere vertroebeling met de Surinaamse legerleiding gewenst is. De nieuwe defensie-attaché, van Tussenbroek, moet onbelast kunnen beginnen! Het is dit rapport van Koenders, waarvan één van de drie exemplaren, dat van Schulte, verdwijnt en uiteindelijk uitlekt naar Vrij Nederland die er juli '83 over schrijven. Op grond van die informatie wordt er een Commissie van Drie ingesteld die uit moet zoeken wat Valk ea. precies met de coup Bouterse te maken hebben.

nederlands nieuwe beleid

Maarseveen is al enige tijd weg als van Tussenbroek in september '81 naar Suriname vertrekt. In die tussenliggende periode is Peter Meyer, administratief medewerker, als enige daar achtergebleven. Hij krijgt dan bezoek van Koenders, die vraagt of hij de Zwarte Tulp wil zoeken. Dit is de codenaam voor een militair plan van voor de onafhankelijkheid dat voorzorg in de machtsovername en eventuele evacuatie van witte Nederlanders als ze bij onlusten dreigden te verliezen. Het is niet duidelijk of Peter 't plan gevonden heeft. Wel ziet hij dat er niets gebeurt met de gegevens die hij Koenders geeft. Hij beseft dat Nederland besloten heeft de boel in de doofpot te stoppen en haar 'beleid' heeft veranderd: Peter Meyer wordt afgevoerd uit Suriname. (Later krijgt hij een raar dodelijk ongeluk; vermoord?)

Geen contact

Voor en na de staatsgreep is Valk volgens Mungra voor alles en nog wat door Bouterse geraadpleegd. Mungra werd na zijn aankomst in Nederland benaderd door majoor Koenders (schrijver van een eerder rapport over de affaire-Valk voor het ministerie van Defensie) en een medewerker van premier Lubbers. Zij bezwoeren Mungra geen contact op te nemen met de commissie-Pronk, op straffe van uitzetting uit Nederland. Op grond daarvan is Mungra een werk- en verblijfsvergunning in Nederland onthouden.

Een ieder, die zich bij de commissie heeft aangemeld, is ook opgeroepen en gehoord.

De heer Weisglas vroeg zich af waarom de heren Mungra en Kross niet zijn gehoord. Zij zijn tijdens het onderzoek niet uit zichzelf als informant komen opdagen. Zij zijn ook niet door anderen genoemd als personen die informatie zouden kunnen verstrekken over de relatie tussen de missie en de coup. Om die reden zijn zij niet gehoord.

Volkskrant 1 maart '84 en uitspraken van de Ruiters bij het Tweede Kamer-debat 21 maart '84 over Suriname. Mungra had een hoge functie in het overheidsapparaat ten tijde van de coup Bouterse. Hij weet meer van Valks rol in het geheel wat van belang is voor het onderzoek van de Commissie van Drie.

omdat hij teveel wist?. De overheid weigert dit te onderzoeken). Clements mag (weer) adviseur worden in het Surinaamse leger en van Tussenbroek wordt een tweede Valk, maar dan een die zich aan de regels houdt. Kortom het beleid lijkt verdacht veel op dat uit de periode Valk: vaste voet binnen het leger en persoonlijk contact met Bouterse. Vóór alles vriendjes blijven met Bouterse want alleen via de politieke weg (Chin a Sen dus) proberen invloed te hebben, blijkt niet te doen; In februari '82 wordt Chin a sen afgezet en gaat Bouterse een linkse koers volgen. Nu de economische en politieke belangen (geen nationalisatie van Nederlandse bedrijven en geen Cubaanse invloeden) niet meer veilig gesteld zijn wordt het ontwikkelingsgeld stilletjes teruggeschroefd. Het stoppen van de ontwikkelingshulp na de decembermoorden tien maanden later is daarom nogal hypocriet en dat alles onder het mom van schending van de rechten van de mens.

Op 11 maart '82 pleegt de rechtsgeoriënteerde Rambocus een coup in Suriname. De coup was bijna gelukt en waarschijnlijk gesteund door Amerika en Nederland. Bewijzen zijn er niet, redenen om Rambocus te steunen waren er genoeg. Nederland was haar grip op Suriname kwijt en had genoeg belangen om grip te willen houden. Dit kan nu niet meer openlijk via steun aan Chin a Sen, maar in het geheim een coup steunen is een aardig alternatief.

Aanwijzingen dat het Nederlandse CID in dezelfde periode ergens mee bezig was zijn er ook: notulen ploegcommandantenvergadering CID:

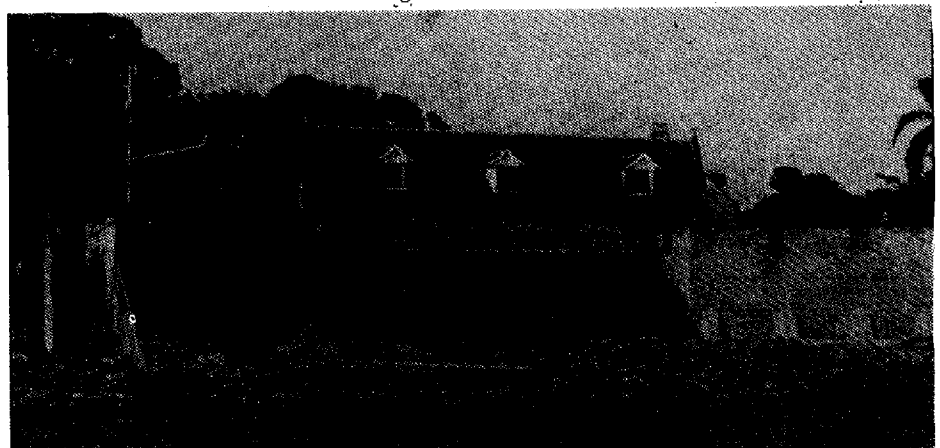
27-1-'82 "majoor Koenders zal ongeveer twee maanden in Suriname worden gedetacheerd voor het opzetten van een inlichtingenorganisatie; vermoedelijk maart/april".
10-3-'80 "de stoelendans zal in

principe plaatsvinden na voltooiing missie Koenders".

22-4-'82 "bedoelde 'missie' gaat voorlopig niet door".

De coup Rambocus mislukt, majoor Koenders wordt plaatsvervangend detachementscommandant bij 450 CIDet.

Het najaar van 1982 is een periode van toenemende onrust; stakingen, vakbondsakties en politieke incidenten voeren de spanning steeds verder op. Bouterse slaat vernietigend terug. December '82 worden 15 tegenstanders van Bouterse vermoord. Nederland reageert

Fort Zeelandia, het militaire middelpunt

geschokt en stopt het ontwikkelingsgeld wat dus feitelijk allang gestopt was. Na de decembermoorden is het verzet in Suriname gebroken. De kopstukken zijn vermoord of naar Nederland gevlucht.

het verzet van(uit) nederland

In Nederland gaat een deel van t verzet op zoek naar militaire oplossingen en bereidt invasieplannen voor. Nederland acht de kans van slagen van een invasieplan te klein omdat Bouterse te sterk is en niet gerekend wordt op steun van binnenuit in Suriname. Bovendien wil Nederland wel weer betrekkingen met de nieuwe regering Alibux. Er komen wapenleveranties uit Brazilië; dit geeft de zeker-

heid dat de draai naar Cuba ingeparkt wordt. Invasieplannen wil Nederland dus niet meer steunen, maar ze blijven wel graag op de hoogte. De oplossing: infiltratie in het Surinaamse verzet. Daar zorgt van Haperen voor.

Van Haperen zoekt begin '83 contact met 't Surinaamse verzet met het verhaal dat hij 'n Nederlandse militair is die plannen heeft voor een coup in Suriname. Hij heeft het handgeschreven aanvalplan van Rambocus en foto's uit die dagen in zijn bezit (dankzij Koenders?). Dit was overtuigend genoeg om betrouwbaar over te komen bij zowel Chin a Sen, Haakmat ea. als bij de zakenlobby. Zo weet hij eerst het verzet af te houden van de invasie rond Pasen, door te zeggen dat hij een beter plan heeft (wat niemand ooit gezien heeft). Maar als in juni '83 zijn 'coup' bijna te gebeuren staat gaat hij er met de krijgskas, 3 ton, vandoor; de anderen krijgen de BVD aan de deur die hen waarschuwt tegen het organiseren van invasieplannen. Volgens de BVD werkt van Haperen bij een inlichtingenorganisatie. Dat is wel waarschijnlijk

want in zijn eentje had hij alles wat hij uitgespookt heeft nooit voor elkaar gekregen. In werkelijkheid was hij ook geen militair maar een sportschoolhouder. Wel had hij een uniform en gemakkelijk toegang tot de Johan Willem Friso kazerne in Assen waar hij spullen ophaalde voor oefeningen. Bij een trainingsweek voor toekomstige 'couplegers' maakte hij rustig gebruik van het militaire oefenterrein Schipborg. Begin '82 hadden een aantal Surinamers-anti-Bouterse bezoek gehad van van Haperen. Toen zei hij dat hij bij het CID werkte. Ook daar werkt hij waarschijnlijk niet. Wij hebben hem in ieder geval niet terug gevonden in de adressenlijsten. Van Haperen is nog steeds onvindbaar of liever, wordt niet gezocht.

g. Maj. Koenders zal ongeveer 2 mnd in Suriname worden det voor het opzetten van een inlorg. Verm maart/april.

Notulen ploegcommandantenvergadering 27-1-'82

Eindelijk is er een eind gekomen aan het 'projekt CID'. We hebben hun geheimen niet ont-huld vanwege de primeur of zo. We wilden hun werk saboteren, ze frust-reren. Openbaarheid maakt ze kwetsbaar. Als duidelijk is hoe ze ongeveer werken, kunnen we daar rekening mee houden. We wilden laten zien wie of wat zij gevaarlijk vinden en waarom. Hun vijandsbeeld bleek zeer ruim en ongenueanceerd te zijn. Bijvoorbeeld het Infiltratie Beïnvloedings-schema. Iemand van Kerk en Vrede of Geweldloze Weerbaar-heid staat net zo goed op de nominatie om geïnterneerd te worden als iemand van Onkruid. Hun redentatie daarachter is dat ook mensen van dergelijke groeperingen potentiëel subversief zijn, als hun ideeën massaal worden overgenomen. Bijvoorbeeld het weigeren van defen-siebelasting, of het (geweldloos) blokkeren van militaire transpor-ten of objekten. Gebleken is weer eens dat geheime diensten bepaald geen kranten-knipselende archief-klupjes zijn. Er wordt wel degelijk ook stiekum afgeluisterd, ingebro-ken, geïnfiltreerd. In eerste in-stantie misschien om informatie te verzamelen. Maar uiteindelijk gaat het erom de boel te beïnvloeden, te sturen.

Wellicht dat de aandacht opeens wat te veel is uitgegaan naar het CID omdat we nu toevallig daar hebben ingebroken. Natuurlijk zijn ze reuze gevaarlijk. Ze zijn immers een wezenlijk onderdeel van de mili-taire moordmachine. Maar ze kunnen niet zonder hun grote broer, de BVD. Zelfs in geval van mobilisa-tie. Dan trekt die met alle rele-vante gegevens bij het CID in. Blijkbaar is de BVD dus veel beter ge-informeerd over ons soort mensen. 't Is maar dat je het weet.

Vlak na de aktie beschreven we hoe het jatten van de papieren verlo-pen was en wat het voor ons bete-kende. Nu, zes maanden en vier dossiers later, kunnen we zelfs spreken van twee geslaagde akties: het jatten en het publiceren.

De roes en de kick van na de aktie en de eerste publiciteit zijn ech-ter langzaam omgeslagen in ver-moeidheid en gewenning. De stress was bij tijd en wijle enorm. Dead-lines voor het doorspreken van de stukken, voor het lay-outen en voor het drukken. Dozen vol dos-siers versjouwen en zorgen dat ze allemaal op de goeie plek terecht-

komen. En weer veranderen van werk-plek, proberen ongrijpbaar te blij-ven. En er is niks vervelender dan te moeten blijven oppassen, ook als je vermoeid ben, of er eigenlijk helemaal geen zin meer in hebt. Je wordt er snel nonchalanter in. Van de andere kant ben je veel sneller paranoia als je het zo druk hebt. Echt erg wordt het als je op elkaar gaat lopen letten: je hebt toch wel vanuit een telefoonsel gebeld, je hebt toch niks teveel gezegd, heb je nog stééds die papieren op je kamer liggen?

Je moet met elkaar de tijd nemen om over dat soort lullige dingen te praten, als je geen vertrouwen meer in elkaar hebt houdt alles op. Nog meer vergaderen...alsof we el-kaar nog niet vaak genoeg zien. Niet dat het op zich zo erg is. We blijven er gelukkig nog altijd de lol in houden. We zijn ook een heel leuke groep, hoor.

Eigenlijk zaten we dus steeds in de 'illegaliteit'. En ergens ook weer niet. We probeerden steeds zo open en toegankelijk mogelijk te blijven. Alhoewel dat soms een dilemma bleek. We moesten konstant opnieuw bepalen hoever we daarin wilden of konden gaan. Natuurlijk een postbus, maar niet zelf legen. Een inter-view? Hangt er vanaf met wie. De

Groene, okee. Maar waar wil je dan wel over praten en waarover niet. Het is te gek om te merken dat de aktie nauwelijks gekriminaliseerd is. Dat hebben we natuurlijk vooral te danken aan de geheimen die we hebben. De linkse pers vindt het maar al te leuk en spannend, het gaat nog over linkse mensen ook. De rechtse pers handelt conform de richtlijnen: doodzwijgen. Het resul-taat is positieve publiciteit. De journalisten die wél schreven maak-ten zich nauwelijks druk om het feit dat het allemaal gestolen was, of noemden het zelfs een nette, geweldloze aktie (?).

De dossiers worden in het Duits ver-taald uitgegeven, in een Engelse krant komt een artikel. Over de an-dere inlichtingendiensten wordt ook van alles onthuld: LUID, MARID, IDB. Een ander leuk gevolg van onze aktie en de publikaties is de op-richting van het 'witte CID', het Comité Inzage Dossiers. Hierin hebben zich de mensen verenigd, die genoteerd staan in het Infil-tratie Beïnvloedings Schema van de CIDploeg Utrecht. Zij eisen inzage in alle gegevens die door het CID over hen verzameld zijn.

Op 19 november 1984 jatte Onkruid de archieven van de ploeg Utrecht van het 450 Contra-Inlichtingen detachement. De belangrijkste docu-menten werden gepubliceerd in deze reeks CID-dossiers.

Dossier 001 (februari '85) is inmiddels al uitverkocht. Be-stellen is dus niet meer mogelijk. 001 ging over het vijandsbeeld van de CIDers, hoe ze de binnenlandse vijand in kaart brengen en wat ze met die gegevens doen als het er echt op aan komt.

Dossier 002 (maart '85) werd een overzicht van de organi-satie van het CID, compleet met namenlijst. Verder nog hun verhou-ding tot andere geheime diensten.

Dossier 003 (april '85) ging over de methodes en technie-ken die bij het CID in gebruik zijn. Over screenen, spotten, runnen, ob-serveren, heimelijk fotograferen, af-luisteren en inbreken.

Ook Dossier 004 wordt weer in-gevouwen in de Vredesaktiekrant, Bluf!, Afval, Kleintje Muurkrant, Springstof, de Zwarte, Astvalt en Nulnummer. Ze is los te koop in zo'n 30 linkse boekhandels over het hele land. Bestellen blijft ook mogelijk (m.u.v. 001). Maak 2 gul-den per gewenst exemplaar over op giro 3552823 tnv BGSIM van Vugt WAM, Utrecht, ovv Dossier 002, 003 of 004. Voor reacties en tips voor nieuwe akties: Postbus 15006, 3501 BA Utrecht. Doehoei! mei '85